

Sygn. akt V CSK 376/14

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa B. C.

przeciwko Gminie P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 marca 2015 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 lutego 2014 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powódki na rzecz
pozwanej Gminy P. kwotę 1800 (jeden tysiąc
osiemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 3 października 2013 r. zasądził na rzecz powódki B. C. od Gminy P. kwotę 95 042,04 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych, określonych w wyroku kwot składających się na zasądzoną należność.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia.

Powódka prowadzi dwa niepubliczne Punkty Przedszkolne M. N. i M. N. II i otrzymuje dotacje na uczniów tych punktów. W dniu 16 stycznia 2012 r. powódka zawarła z pozwaną Gminą porozumienia dotyczące przekazywania dotacji, w którym Gmina zobowiązała się do jej przekazywania zaliczkowo w 12 częściach (miesięcznie) do dnia 20 każdego miesiąca. Strony ustaliły, że wysokość kwoty dotacji przekazywanej na jedno dziecko będzie wynosić 347,73 zł, co stanowi 40% wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolu publicznym prowadzonym przez Gminę. Dotacja za 2012 r. miała zostać poddana weryfikacji do dnia 15 marca 2013 r. i ewentualnie wyrównana przez Gminę do kwoty faktycznie należnej, do dnia 31 marca 2013 r. W okresie od stycznia do kwietnia 2012 r., zaliczkowo wypłacana kwota tytułem dotacji była wyliczana na podstawie wydatków bieżących ponoszonych w przedszkolu publicznym w przeliczeniu na jednego wychowanka w 2011 r. Pismem z dnia 15 maja 2012 r. Gmina zawiadomiła powódkę o zmianie zasad wypłaty dotacji w 2012 r. w ten sposób, że przy ustalaniu kwoty dotacji przysługującej niepublicznym punktom przedszkolnym będą ujęte wydatki bieżące ponoszone we wszystkich publicznych placówkach przedszkolnych, tj. przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej oraz w innych formach wychowania przedszkolnego. Dotacja na jednego ucznia uczęszczającego do niepublicznego punktu przedszkolnego została wyliczona w ten sposób, że kwotę 10 897 645,87 zł stanowiącą wydatki bieżące według klasyfikacji budżetowej w przedszkolach publicznych, punktach przedszkolnych oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych podzielono przez 12 miesięcy oraz liczbę uczniów w tych placówkach wynoszącą 1068. Wynik tej operacji pomnożony przez 40% dał kwotę 340,13 zł. Wysokość wypłaconych przez pozwaną dotacji na punkty przedszkolne powódki wyniosła odpowiednio 155 985,84 zł i 24 642,34 zł, przy liczbie uczęszczających do nich uczniów wynoszącej 452. Pismem z dnia

13 grudnia 2012 r. powódka wezwała pozwaną do korekty dotacji za 2012 r., z kwoty wypłaconej 304,15 zł na ucznia do kwoty 347,73 zł na ucznia.

W dokonanej na podstawie powyższych ustaleń ocenie prawnej dochodzonego roszczenia Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powódki, co do niezgodności naliczenia należnej jej dotacji z art. 90 ust. 2d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst Dz. U. 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm. – dalej jako u.s.o.). Za nieprawidłowe uznał uwzględnienie przy wyliczeniu dotacji wydatków ponoszonych w oddziałach przedszkolnych i punktach przedszkolnych, podczas, gdy jego podstawą powinny być jedynie wydatki ponoszone w przedszkolach publicznych i liczba uczniów uczęszczających do nich. Jako nieuzasadnione ocenił pomniejszenie wydatków na przedszkola publiczne o kwotę 11 287,45 zł wypłaconą przez pozwaną innym gminom, na terenie których uczęszczają do przedszkola dzieci zamieszkałe w Gminie P. W konsekwencji tego Sąd Okręgowy dokonał obliczenia należnej powódce dotacji za 2012 r. w ten sposób, że kwotę bieżących wydatków - 9 890 710,08 zł podzielił przez 12 miesięcy oraz liczbę dzieci w przedszkolach publicznych, która jak przyjął wynosiła 599, co dało kwotę 1 376 zł, z czego 40 % wynosi 550,40 zł. Wypłacając powódce dotację w kwocie 340,13 zł na jednego ucznia, pozwana Gmina zaniżyła ją więc o 210,27 zł. Kwota ta pomnożona przez liczbę 452 dzieci uczęszczających w 2012 r. do przedszkoli prowadzonych przez powódkę odpowiada zasądzonej przez Sąd Okręgowy należności.

Pozwana Gmina zaskarżyła apelacją wyrok Sądu Okręgowego w całości.

Sąd Apelacyjny, z powołaniem się na utrwalony pogląd judykatury, zapoczątkowany wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 2007 r., IV CSK 312/06, (nie publ.), oddalił podniesiony w apelacji zarzut niedopuszczalności drogi sądowej, mającej skutkować nieważnością postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Uwzględnił natomiast zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 90 ust. 2d u.s.o., w następstwie błędnego przyjęcia za podstawę wyliczenia należnej powódce dotacji szacunkowej liczby dzieci w przedszkolach publicznych wynoszącej 599, podczas gdy powinna nią być liczba rzeczywista uczniów przedszkoli publicznych, z wyłączeniem jednak – jak przyjął także Sąd Okręgowy - oddziałów przedszkolnych i punktów przedszkolnych Właściwą, rzeczywistą liczbę

uczniów w przedszkolach publicznych pozwanej w 2012 r. ustalił na podstawie dowodów z zeznań świadka D. T. (k. 522 – 523) i wykazu oddziałów przedszkolnych (k. 186) na 797. W konsekwencji tego obniżył zasądzoną na rzecz powódki dotację do kwoty 33 235,56 zł, oddalił dalsze powództwo i dalej idącą apelację strony pozwanej. Wskazał, że Gmina zgodnie z zawartym z powódką porozumieniem, miała dokonać dopłaty dotacji do dnia 31 marca 2013 r., zatem pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia – odmiennie niż przyjął to Sąd Okręgowy – od dnia 1 kwietnia 2013 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła powódka w części oddającej powództwo co do należności głównej oraz odsetek ustawowych za okres przed 1 kwietnia 2013 r.

W skardze kasacyjnej opartej na obu ustawowych podstawach zarzuciła naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 382 i 233 k.p.c. oraz w zw. z art. 232, art. 227 k.p.c. i art. 6 k.c., naruszenie art. 244 § 1 i art. 252 k.p.c. przez uwzględnienie, wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego i twierdzeniom powódki oraz załączonym przez nią dokumentom urzędowym, dowodów w postaci zeznań świadka i twierdzeń pozwanej zawartych wyłącznie w apelacji i odpowiedzi na pozew, co do liczby uczniów w przedszkolach publicznych, bez podania przyczyn odmowy wiarygodności dowodom powódki. Podniosła zarzut naruszenia art. 90 ust. 2d w zw. z art. 90 ust. 2b u.s.o. i art. 218 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.), art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 90 ust. 3c u.s.o. przez uznanie, że punkty przedszkolne stanowią przedszkola publiczne oraz, że liczba uczniów w przedszkolach publicznych stanowi wartość stałą na dzień 2 stycznia roku następującego po roku, w którym udzielono dotacji a nadto, że dotacja jest wypłacana w systemie zaliczek i że odsetki od niezapłaconej dotacji należą się od daty określonej w umowie, a nie od daty określonej w art. 90 ust. 3c, tj. od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który była należna dotacja.

Wnosiła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezprzedmiotowy, na tle przedstawionych motywów zaskarżonego wyroku jest zarzut błędnej wykładni art. art. 90 ust. 2d u.s.o. przez przyjęcie, że użyte w nim pojęcie „przedszkole publiczne” obejmuje także punkty przedszkolne, co miało skutkować bezzasadnym uwzględnieniem przy wyliczeniu dotacji wydatków ponoszonych w tych punktach. Kwestia ta przesądzona została na rzecz stanowiska prezentowanego przez powódkę przez Sąd Apelacyjny, który oddalając zarzut apelacyjny pozwanej Gminy uznał, że brak jest podstaw do funkcjonalnej poszerzającej wykładni tego przepisu.

Uprzedzając ocenę podniesionych przez skarżącą zarzutów naruszenia przepisów postępowania wskazać trzeba, że powstała przy wyliczeniu należnej powódce dotacji różnica, co do liczby uczniów w przedszkolach publicznych pozwanej Gminy, określonej przez Sąd Apelacyjny na 797, w stosunku do przyjętej przez Sąd Okręgowy i właściwej według skarżącej liczby 599, wynika z odmiennych podstaw tego wyliczenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego chodzi bowiem o rzeczywistą, a nie szacunkową, jak przyjął Sąd Okręgowy, liczbę uczniów uczęszczających do przedszkoli publicznych pozwanej w danym roku, za który jest wypłacana dotacja.

Strony różniły się w podejściu do omawianej kwestii, pogładowi powódki pozwany przeciwstawiał zapatrywanie zgodne ze stanowiskiem zajęтым przez Sąd Apelacyjny. Między stronami nie było natomiast sporu co do samej liczby uczniów wchodzącej w rachubę przy każdym z tych wariantów. Na tle prawidłowo zrelacjonowanego przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku przebiegu postępowania w sprawie, nie odpowiada rzeczywistości stanowi rzeczy twierdzenie skarżącej, że liczby te nie były przedmiotem dowodzenia. Wynika to bez wątpliwości z niewadliwych, z punktu widzenia wymagań określonych w art. 328 § 2 k.p.c., pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. Posłużenie się nimi przy orzekaniu przez Sąd Apelacyjny nie uzasadnia więc podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia przepisów postępowania.

Na akceptację zasługuje wywód prawny Sądu Apelacyjnego uzasadniający zmianę wyroku Sądu Okręgowego. Dotacje dla niepublicznych przedszkoli przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż określony w ustawie o systemie oświaty procent ustalonych w budżecie danej gminy wydatków

bieżących ponoszonych w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na jednego ucznia. Sformułowanie „wydatki bieżące” oznacza, że chodzi o wydatki w publicznym przedszkolu w danym roku, w którym wypłacana jest dotacja. Podstawę ich obliczenia stanowią dane dotyczące tego właśnie roku. Logiczną tego konsekwencją jest, konieczne dla zapewnienia spójności przyjętego w art. 90 ust. 2d u.s.o. rozwiązanie założenie, że także liczba uczniów zarówno w przedszkolach publicznych jak i dotowanych placówkach niepublicznych uwzględniać musi ich rzeczywistą liczbę w rozbiciu na miesiące i w skali całego roku, za który dotacja jest wypłacana. Uzyskanie tych danych jest możliwe dopiero po zakończeniu roku i dlatego – jak trafnie przyjął Sąd Apelacyjny – decydujący dla rozstrzygnięcia w okolicznościach sprawy jest stan wyliczony (w skali roku) na dzień 1 stycznia 2013 r.

Świadczenie gminy w postaci dotacji dla niepublicznych przedszkoli jest świadczeniem jednorazowym, którego wysokość jest określona bez odwoływania się do elementu czasu, zaś jego zaliczkowe wypłacanie w dwunastu częściach, zgodnie z art. 90 ust. 3c u.s.o., jest tylko sposobem spełnienia tego świadczenia, który służyć ma zapewnieniu bieżących środków na funkcjonowanie tych placówek (zob. także wyrok SN z dnia 22 maja 2014, IV CSK 531/13, OSNC 2015, nr 4, poz. 2015, dotyczący dotacji dla niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych na podstawie art. 90 ust. 2a u.s.o.). Zaliczki nie mają charakteru samodzielnego świadczenia, lecz są częścią jednego większego świadczenia.

W porozumieniu z dnia 16 stycznia 2012 r strony ustaliły, że wyrównanie kwoty dotacji do wysokości faktycznie należnej powódce nastąpi w terminie do 31 marca 2013 r. Roszczenie powódki o wypłatę dalszej części dopłaty stało się więc wymagalne z upływem tego terminu. Z tym momentem powódka uzyskała uprawnienie do żądania odsetek za czas opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.).

Przepis art. 90 u.s.o. kreuje między jednostkami samorządu terytorialnego właściwymi do wypłaty dotacji, a osobami prowadzącymi niepubliczne placówki oświatowe stosunek prawny odpowiadający cechom zobowiązania w rozumieniu art. 353 § 1 k.c., na podstawie którego uprawniony może domagać się części należnej mu dotacji. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 2007 r., IV CSK 312/06 nie publ.). W ramach powstającego na tej podstawie stosunku prawnego

strony mogą, z ograniczeniami wynikającymi z treści art. 353¹ k.c., umówić się co do terminów realizacji wypłaty dotacji. Skutki ich niedotrzymania podlegają ocenie na podstawie przepisów kodeksu cywilnego.

Nietrafne jest w świetle powyższego stanowisko skarżącej, leżące u podstaw podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia art. 90 u.s.o. oraz art. 218 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., o niedopuszczalności, zawierania tego rodzaju porozumień z uwagi na administracyjnoprawny, a nie cywilnoprawny charakteru stosunku, jaki powstaje na gruncie ustawy o systemie oświaty między Gminą jako organem dotującym, a dotowanym przedszkolem.

Z tych względów, wniesiona bez usprawiedliwionych podstaw skarga kasacyjna podlegała oddaleniu stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.